

HEBREEËN

9

De Grote Verzoendag als voorafbeelding van
het eenmalige offer van Christus.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/hebreeen/9

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De indeling van de tabernakel	4 min	4
2	Het gouden reukofferaltaar of het wierookvat	6 min	6
3	De toegang op de Grote Verzoendag	2 min	9
4	Offers voor onopzettelijke zonden	3 min	10
5	Christus vergeeft wat de wet niet kon bedekken	2 min	12
6	Vergeving vóór de komst van Christus	3 min	14
7	Door Jezus toegang tot Gods tegenwoordigheid	4 min	15
8	Schuld en een onrein geweten	4 min	17
9	Christus reinigt het geweten voorgoed	2 min	20
10	Christus brengt eeuwige verlossing	4 min	21
11	De rode vaars en rituele reiniging	2 min	23
12	Verwachtingen rond een derde tempel	3 min	24
13	Jezus leeft en offert door de Heilige Geest	4 min	25
14	Verbond en testament vereisen een dood	2 min	28

15	Het verbond wordt met bloed ingewijd	3 min	29
16	Jezus geeft vrijwillig Zijn leven	3 min	31
17	Het hemelse heiligdom en het betere offer	2 min	33
18	Wachten tot de Hogepriester terugkomt	3 min	34
19	Eenmalig geofferd, terugkomend tot behoud	2 min	35
20	Eenmaal sterven en de uitzonderingen	4 min	36
	Om verder te lezen		38

1

De indeling van de tabernakel

We slaan Hebreeën hoofdstuk 9 op. De schrijver vat aan het begin samen wat alle Joodse lezers wisten. Daarom besteedt hij er niet veel tijd aan en gaat hij niet op de details in. Hij zegt zelfs dat hij niet op de details ingaat, maar hij wil hun aandacht vestigen op de algemene indeling van de tabernakel. Hij wil er namelijk op wijzen dat één deel van de tabernakel heel moeilijk toegankelijk was, behalve op de Grote Verzoendag. Vervolgens wil hij bespreken wat de Grote Verzoendag te betekenen heeft in verband met wat Christus als onze Hogepriester heeft gedaan.

De eerste vijf verzen zijn alleen een samenvatting van de indeling van de tabernakel, die je al zou kennen als je Exodus hebt gelezen. Er staat:

Nu had ook het eerste verbond verordeningen voor de ere dienst en het aardse heiligdom.

HEBREEËN 9:1

Een aardse heilige plaats.

Een tabernakel is eigenlijk een tent.

Er was immers een tabernakel ingericht en in het eerste gedeelte daarvan was de kandelaar en de tafel met de toonbroden. Dat werd het heilige genoemd.

HEBREEËN 9:2

Of het heilige. Dat is iets anders dan het heilige der heiligen.

Maar achter het tweede voorhangsel was het gedeelte van de tabernakel dat het heilige der heiligen werd genoemd,

HEBREEËN 9:3

In het Grieks staat er letterlijk ‘heilige der heiligen’. Je vindt de term ‘Holy of Holies’ in veel van onze Engelse vertalingen niet, hoewel je, als je al heel lang christen bent, ongetwijfeld christenen hoort spreken over het heilige der heiligen in de tempel. De term ‘heilige der heiligen’ wordt hier in het Grieks gebruikt. Maar om de een of andere reden gebruiken de meeste Engelse vertalingen de term ‘Holiest of All’ of ‘Most Holy Place’ als Engelse weergave van deze term. Misschien omdat ‘heilige der heiligen’ een vreemde woordconstructie is, behalve voor een Hebreeuws oor. Engelse vertalers hebben het weergegeven naar de betekenis: de heiligste van alle plaatsen.

Maar de King James bevat de uitdrukking ‘Holy of Holies’ niet eens, en de meeste van onze vertalingen evenmin. De New King James ook niet. Ik heb ‘Holy of Holies’ alleen kunnen vinden in de Griekse tekst en ook in de New American Standard en in Young’s Literal Translation. Volgens mij geeft de Revised Standard Version het ook letterlijk weer, maar de meeste vertalingen doen dat niet. Ik denk dat de meeste christenen in preken de uitdrukking ‘het heilige der heiligen’ hebben gehoord. Maar die komt niet uit de meeste van onze vertalingen. Het is een goede vertaling van de Griekse uitdrukking.

Achter het tweede voorhangsel was het heilige der heiligen. Dat is wat er in het Grieks werkelijk staat. Maar onze Engelse vertaling zegt ‘Holiest of All’.

met een gouden wierookvat en de ark van het verbond, die geheel met goud overtrokken was. In deze ark lagen de gouden kruik met het manna en de staf van Aäron, die gebloeid had, en de stenen tafelen van het verbond.

HEBREEËN 9:4

We zullen zo meteen over de vertaling moeten praten.

En boven op deze ark waren de cherubs van Gods heerlijkheid, die het verzoendeksel overschaduwden. Over deze dingen zullen wij nu niet stuk voor stuk spreken.

HEBREEËN 9:5

Ik wou dat hij dat wel had gedaan, maar hij wilde zich op één bepaald detail richten en kon niet uitvoerig over die andere dingen spreken. Hij had maar een beperkte hoeveelheid inkt.

2

Het gouden reukofferaltaar of het wierookvat

Er zijn hier maar een paar dingen die genoemd moeten worden. Hij noemt dit eerste heilige, waar de tafel en de toonbroden en de kandelaar stonden. Vervolgens zegt hij dat zich achter het tweede voorhangsel dit heilige der heiligen bevindt. Hier is een probleem, want hij zegt dat het heilige der heiligen het gouden reukofferaltaar had. Zo geven de meeste vertalingen het weer. De King James geeft het weer als ‘the golden censer’, en ik denk dat de King James in dit geval nauwkeuriger is. Zelfs de New King James verandert het, maar ik denk dat ze dat ten onrechte doen.

Iedereen die veel over de tabernakel weet, weet dat het gouden reukofferaltaar niet in het heilige der heiligen stond. Het gouden reukofferaltaar stond in werkelijkheid in het heilige, dezelfde ruimte waar de tafel met de toonbroden en de kandelaar stonden. Er stonden drie voorwerpen in het heilige, en een daarvan was het gouden reukofferaltaar. Dat weten we omdat de priester er elke dag van het jaar reukwerk op offerde. Dat konden ze niet doen als het in het heilige der heiligen stond. Ze konden daar maar één keer per jaar naar binnen gaan. Reukwerk offeren gebeurde dagelijks in de tabernakel. Het gouden reukofferaltaar stond niet in het heilige der heiligen.

De term die hier wordt gebruikt en die in onze Engelse Bijbel wordt vertaald met ‘the golden incense altar’, en in de King James met ‘the censer’, is een Grieks woord dat maar één keer in het Nieuwe Testament voorkomt. Maar het is wel te vinden in het

Oude Testament, de Septuaginta. Soms betekent het inderdaad het altaar. Soms betekent het het wierookvat.

Wat is een wierookvat? Een wierookvat is een schaal, in dit geval van goud: het gouden wierookvat. Het is een schaal met een handvat. Je deed er kolen van het altaar in en legde daar reukwerk bovenop, zodat je het kon ronddragen. Overal waar je het mee naartoe nam, verspreidde het de rook van het reukwerk.

Op de Grote Verzoendag nam de hogepriester dat wierookvat, vol wierook, daadwerkelijk mee het heilige der heiligen in als onderdeel van het ritueel. Het grootste deel van het jaar kwam het daar niet. Maar op de Grote Verzoendag ging dat wierookvat wel het heilige der heiligen in. De term kan dus zowel met ‘reukofferaltaar’ als met ‘wierookvat’ vertaald worden. Volgens de schrijver bevond het voorwerp zich in het heilige der heiligen of was het daarmee verbonden, samen met de ark van het verbond en het verzoendeksel. Daarom lijkt het erop dat hij het over het wierookvat heeft. De hogepriester droeg het wierookvat daar daadwerkelijk naar binnen en liet het daar staan. Dan kwam hij naar buiten, voerde nog wat rituelen uit, ging weer naar binnen en haalde het later weer weg. In zekere zin hoorde het gouden wierookvat dus bij de voorwerpen in het heilige der heiligen, in elk geval op de Grote Verzoendag. En misschien denkt de schrijver daaraan wanneer hij zegt dat het heilige der heiligen het gouden wierookvat had.

Wat ervoor pleit om het met het altaar te vertalen, zoals veel vertalingen doen, is het feit dat hij het gouden reukofferaltaar verder niet heeft genoemd. Het gouden reukofferaltaar is een belangrijk voorwerp in de tabernakel, maar hiervoor heeft hij alleen de tafel met de toonbroden en de kandelaar genoemd. Je zou denken dat hij het gouden reukofferaltaar zou noemen als hij de voorwerpen opsomt, want dat stond in het heilige. En als hij het hier niet noemt wanneer hij het over het heilige der heiligen heeft, dan noemt hij het helemaal niet.

Dus ofwel laat de schrijver elke verwijzing naar het gouden altaar helemaal achterwege en heeft hij het alleen over het wierookvat, ofwel heeft hij het over het altaar en lijkt hij dat in het heilige der heiligen te plaatsen, waar het niet stond. Dit is eenvoudigweg iets waarvan geleerden niet helemaal zeker weten hoe ze het moeten begrijpen. De King James Version vertaalt het als het gouden wierookvat. In dat geval

is het geen probleem om het te verbinden met de voorwerpen in het heilige der heiligen, aangezien de schrijver zich bezighoudt met de Grote Verzoendag. En het wierookvat ging inderdaad met de hogepriester het heilige der heiligen in. Maar de moeilijkheid daarbij is dat de schrijver dan helemaal niet verwijst naar het gouden reukofferaltaar. Dat is belangrijk genoeg om te noemen, maar het wordt verder niet genoemd. Hier zit dus iets raadselachtigs in.

Als hij naar het altaar verwijst, zou je erop kunnen wijzen dat hij niet zegt dat het altaar in het heilige der heiligen staat. Hij zegt dat het heilige der heiligen het altaar heeft. Dat zou kunnen betekenen dat het altaar bij het heilige der heiligen hoort. Het laatste wat de priester deed voordat hij het heilige der heiligen binnenging, was de wierook pakken om die mee naar binnen te nemen. Hij zou dus kunnen zeggen dat het altaar verbonden is met het heilige der heiligen, ook al staat het niet in het heilige der heiligen. Er zijn hier een paar heel moeilijke dingen om uit te zoeken. Het kan beide kanten op.

Waar het echter om gaat, is dat het in het Oude Testament heel duidelijk is, en daar is het niet dubbelzinnig, dat het gouden altaar in het heilige staat. Het staat niet in het heilige der heiligen. En als de schrijver zou suggereren dat het daar wel staat, zou dat erop wijzen dat hij nog minder wist dan wij van wat Exodus erover zegt. Maar daar was hij beslist niet onkundig van. Zijn bedoeling is dus eigenlijk het enige waarover we ons vragen hoeven te stellen. Over de feitelijke situatie bestaat geen twijfel. De vraag is: waar verwijst hij naar? Aangezien we dat misschien niet kunnen oplossen, kunnen we misschien het beste gewoon verdergaan en zeggen dat hij net zo goed als wij wist waar het gouden reukofferaltaar stond. En wat hij erover zei, is dus iets wat misschien alleen hij echt weet.

3

De toegang op de Grote Verzoendag

Hoewel hij zegt dat hij niet op dat alles in detail zal ingaan, bespreekt hij wel één aspect van de aanbidding in de tabernakel waarop hij in detail zal ingaan. In vers 6:

Dit alles was dus zo ingericht. In het eerste deel van de tabernakel gingen de priesters voortdurend binnen om de diensten te volbrengen.

HEBREEËN 9:6

Met andere woorden, niet jaarlijks, maar voortdurend.

Dit gebeurde dagelijks. En dit is precies wat Zacharias deed in Lukas hoofdstuk 1, toen de engel Gabriël aan hem verscheen en hem vertelde dat zijn vrouw het kind Johannes de Doper zou krijgen. Zacharias was een priester die wierook offerde in het heilige. Dit was niet hetzelfde als het heilige der heiligen. En het was voor de priesters altijd toegankelijk om naar binnen te gaan en dit ritueel uit te voeren. Dat is wat hij zegt. Ze gingen daar altijd naar binnen.

Maar achter het tweede voorhangsel was het gedeelte van de tabernakel dat het heilige der heiligen werd genoemd,

HEBREEËN 9:3

Daarmee bedoelt hij achter het voorhangsel, het heilige der heiligen in.

In het tweede deel echter ging alleen de hogepriester eenmaal per jaar binnen, niet zonder bloed, dat hij voor zichzelf offerde en voor de afdwalingen van het volk.

HEBREEËN 9:7

Er zijn hier dus een paar voorwaarden. Hij mocht alleen in zijn eentje naar binnen. Niemand anders ging naar binnen. Hij deed het maar één keer per jaar, niet zomaar wanneer hij wilde. En hij kon het niet doen zonder de voorgeschreven rituele offers en bloed. Hij moest een heel uitvoerig ritueel volgen.

Leviticus 16 gaat uitvoerig in op dit specifieke ritueel, en op alle keren dat hij zich moest wassen en dieren moest offeren en de zondebok moest wegsturen en de wierook moest branden. Er was een uitvoerig ritueel, waarmee als het ware werd gezegd: ‘Je kunt hier niet zomaar op eigen voorwaarden komen binnenstappen. Als je God wilt komen zien, kun je je maar beter aan Zijn aanwijzingen over zulke dingen houden.’

4

Offers voor onopzettelijke zonden

En er staat dat de hogepriester dit bloed elk jaar offerde. De Engelse vertaling die de spreker gebruikt, spreekt hier van ‘zonden die in onwetendheid zijn begaan’, waar het Nederlandse citaat ‘afdwalingen’ heeft. Dat hier de zonden genoemd worden die in onwetendheid zijn begaan, is interessant, omdat het Oude Testament deze specifieke voorwaarde niet zo vaak stelt. Als je het Oude Testament leest, krijg je over het algemeen de indruk dat zonden door het offerstelsel werden bedekt. Maar hij zegt dat

het offerstelsel alleen de zonden bedekte die in onwetendheid waren begaan. En hoewel hierover niet veel in het Oude Testament staat, lijkt hij de Schrift wel aan zijn kant te hebben. Als je Numeri hoofdstuk 15 opzoekt, vanaf vers 27, staat er:

Als nu één persoon zonder opzet gezondigd heeft, moet hij een geit van een jaar oud als zondoffer aanbieden. Dan moet de priester verzoening doen voor die persoon die zonder opzet gezondigd heeft, met een onopzettelijke zonde, voor het aangezicht van de HEERE, om verzoening voor hem te doen, en het zal hem vergeven worden. Voor de ingezetene onder de Israëlieten, en voor de vreemdeling die in hun midden verblijft: één wet geldt voor u, voor hem die zonder opzet zonde doet.

NUMERI 15:27-29

Maar in vers 30 staat:

Maar de persoon die iets met opgeheven hand doet, van de ingezetenen of van de vreemdelingen, die lastert de HEERE: die persoon moet uit het midden van zijn volk uitgeroeid worden,

NUMERI 15:30

dat wil zeggen, die niet onopzettelijk, maar doelbewust zondigt. Het is interessant dat dit lijkt te zeggen dat het offerstelsel niet bedoeld was om opzettelijke, opstandige zonden te bedekken, maar alleen de zonden die iemand beging terwijl hij daadwerkelijk probeerde gehoorzaam te zijn. Het uitgangspunt is dat er geen offer voor je was als je niet probeerde gehoorzaam te zijn. Je kunt proberen gehoorzaam te zijn, maar toch iets nalaten doordat je vergeten bent het te doen. Je hebt onopzettelijk gezondigd. Je deed het in onwetendheid. En zodra je beseft dat het zonde was, breng je het offer dat die zonde bedekt. Maar je kunt zien dat, als dit zo is, het offerstelsel eigenlijk helemaal niet voor opstandige mensen was. Het was voor goedbedoelende Israëlieten die eenvoudigweg onvolkomenheden hadden die ze niet gemakkelijk konden vermijden.

Ik had een aantal jaren geleden een gesprek met een man. Eigenlijk heb ik meerdere gesprekken met hem gehad, omdat hij vaak naar mijn radioprogramma belde. Zijn standpunt was dat je, zodra je christen wordt, nooit meer opzettelijk kunt zondigen, omdat offers nooit voor onopzettelijke zonden waren. [Vertalersnoot: de Engelse bron zegt hier ‘onopzettelijke’. Dat lijkt een verspreking: in de omringende zinnen wordt juist het standpunt besproken dat offers opzettelijke zonden niet bedekken. De uitgesproken formulering is hier behouden.] Zelfs de offers van Christus waren niet voor opzettelijke zonden. En dus zei hij dat je, als je een echte christen bent, nooit meer opzettelijk kunt zondigen, anders is het met je gedaan. Het offer van Christus zal opzettelijke zonden evenmin bedekken als de oudtestamentische offers dat deden.

5

Christus vergeeft wat de wet niet kon bedekken

Had hij gelijk? Ik geloof dat hij iets over het hoofd ziet, namelijk dat het offer dat Christus bracht een beter offer is. Het doet meer dan oudtestamentische offers konden doen. We zien dat Paulus hierop zinspeelt in een van zijn preken, en wel de eerste opgetekende preek van Paulus, in Handelingen 13. Hij noemt specifiek welke zonden door het offer van Christus worden bedekt. In Handelingen 13:39 zei Paulus:

en dat ieder die gelooft, door Hem gerechtvaardigd wordt van alles waarvan u door de wet van Mozes niet gerechtvaardigd kon worden.

HANDELINGEN 13:39

Dus zelfs de dingen die de wet van Mozes niet bedekte, bedekt Christus. Als de wet van Mozes en de bijbehorende offers opzettelijke zonde niet bedekten, zegt dat niets over wat het offer van Christus bedekt.

In Hebreeën hoofdstuk 9, het hoofdstuk waar we nu zijn, zegt hij iets verderop in vers 15:

En daarom is Hij de Middelaar van het nieuwe testament, opdat, nu de dood heeft plaatsgevonden tot verzoening van de overtredingen die er onder het eerste verbond waren, de geroepenen de belofte van de eeuwige erfenis ontvangen.

HEBREEËN 9:15

De mensen die onder het oude verbond leefden, werden door de dierenoffers nooit werkelijk van ook maar één van hun zonden verlost.

Want het is onmogelijk dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneemt.

HEBREEËN 10:4

zal de schrijver van Hebreeën ons vertellen. Het offer van Christus is wat mensen verlost, ook de mensen uit het Oude Testament. Wanneer mensen in het Oude Testament behouden werden, was dat vanwege Christus, niet vanwege het bloed van stieren en bokken.

Waar diende het bloed van stieren en bokken dan voor? Het was een afbeelding van Christus. Het was er om lessen te leren over verzoening, om lessen te leren over verlossing. Maar de enige echte verzoening die werkelijk verlost, is Christus Zelf. Het brengen van deze offers nam dus op zichzelf niemands zonden weg. Ze waren eenvoudigweg een uitgebeelde voorstelling van het feit dat God zonden zal wegnemen door het vergieten van het bloed van een offer. En daarom heeft het oude verbond eigenlijk helemaal niemand verlost.

6

Vergeving vóór de komst van Christus

Hier staat Er waren heel wat overtredingen onder het eerste verbond. Hoe werden mensen daarvan verlost? Door de dood van Christus. Zelfs voordat Hij kwam, konden ze vergeving ontvangen. Abraham ontving die. David ontving die. Op welke grond? Op grond van de dood van Christus. Maar Hij was nog niet gestorven. Dat doet er niet toe. Wat God betreft,

En allen die op de aarde wonen, zullen het aanbidden, althans van wie de namen niet zijn geschreven in het boek des levens van het Lam Dat geslacht is, van de grondlegging van de wereld af.

OPENBARING 13:8

En daarom kon God hun als het ware op krediet vergeven. Jezus zou komen om de rekening te betalen, en God kon hun nu al de vergeving geven en erop rekenen dat Jezus zou komen om het tekort, de rekening, te betalen.

Dat is volgens mij wat Paulus in Romeinen 3 zegt. In Romeinen 3:25 zegt Paulus over Jezus:

Hem heeft God openlijk aangewezen als middel tot verzoening, door het geloof in Zijn bloed. Dit was om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen vanwege het voorbijgaan aan de zonden die eertijds hadden plaatsgevonden onder de verdraagzaamheid van God.

ROMEINEN 3:25

Vóór wat? Vóór de komst van Jezus als verzoening door voldoening. Met andere woorden, toen God in de tijd van het Oude Testament aan de zonden van mensen voorbijging, was dat omdat God van plan was die zaak door Jezus recht te zetten en te vereffenen. Toen Jezus kwam, liet Hij zien dat God rechtvaardig had gehandeld door mensen eerder te vergeven. Mensen werden dus zowel in het Oude Testament als in het Nieuwe door Jezus behouden, door wat Hij op Golgotha heeft gedaan.

Ook al leefden sommige van die mensen voordat Hij dat deed, ze leefden niet voordat God wist dat Hij dat zou gaan doen. Ze begingen hun zonden niet vóór de grondlegging van de wereld. En Jezus was, wat God betreft, vóór de grondlegging van de wereld geslacht. Dus ook al bood het oude verbond geen offers die iets te maken hadden met opzettelijke zonden, toch konden zelfs mensen die opzettelijke zonden begingen door Christus vergeven worden.

Davids zonde tegen Bathseba was beslist opzettelijk. Zijn moord op Uria was zeer zeker met voorbedachten rade. Hij beraamde die dagenlang. En toen het op de ene manier niet lukte, probeerde hij een andere manier. Dat was opzettelijke zonde van Davids kant. Daar bestond binnen de oude orde geen offer voor. Hij kon niet naar de tempel gaan en een offer brengen om die opzettelijke zonde te bedekken. De wet van Mozes voorzag niet in een offer voor opzettelijke zonde. Maar door Davids bekering kon hij vergeven worden vanwege het offer van Christus. Dat was nog niet gebracht, maar in Gods ogen was het even zeker alsof het al gebracht was. En daarom hoeven we ons geen zorgen te maken over deze beperking in de oudtestamentische wet. Sommige mensen doen dat wel.

7

Door Jezus toegang tot Gods tegenwoordigheid

Daar in vers 7 van hoofdstuk 9 van Hebreëen staat dat deze offers die de hogepriester in het Oude Testament op de Grote Verzoendag bracht, bedoeld waren voor de zonden die het volk in onwetendheid had begaan. In vers 7 heeft hij erop gewezen en benadrukt dat het heilige der heiligen alleen door één man, op één dag per jaar, en uitsluitend onder heel strikte omstandigheden betreden mocht worden. Daarna zegt hij in vers 8:

Daarmee maakte de Heilige Geest dit duidelijk dat de weg naar het heiligdom nog niet openbaar gemaakt was, zolang de eerste tabernakel nog in gebruik was.

HEBREEËN 9:8

Dat wil zeggen, door dat ritueel op die manier in te stellen, wilde de Heilige Geest dit duidelijk maken:

De weg naar het allerheiligste was nog niet openbaar gemaakt zolang de eerste tabernakel nog in gebruik was. Met het allerheiligste, ofwel het heilige der heiligen, bedoelt hij de werkelijke tegenwoordigheid van God in de hemel.

Dat wil zeggen, zolang dat ritueel plaatsvond, was één ding duidelijk: het heilige der heiligen is geen plek waar je zomaar even parmantig naar binnen loopt. Het staat eenvoudigweg niet voor je open. Het is niet toegankelijk. Het is zelfs voor één man maar nauwelijks toegankelijk, bij heel zeldzame gelegenheden. En juist doordat die gelegenheden zo zeldzaam waren, doordat zo sterk beperkt werd wie dat mocht doen, en doordat die omvangrijke rituelen die ermee samenhangen werden opgelegd, maakte de Heilige Geest het algemene beginsel duidelijk dat je het heilige der heiligen niet binnengaat. Je gaat daar niet naar binnen. Je kunt daar niet naar binnen. De weg naar het heilige der heiligen is niet openbaar gemaakt.

Als hij zijn bespreking in dit hoofdstuk voortzet, zullen we ontdekken dat hij hiermee het heilige der heiligen in de hemel bedoelt. Hij bedoelt de werkelijke tegenwoordigheid van God, niet de rituele tegenwoordigheid van God. En we zullen zien dat hij, wanneer hij ongeveer halverwege hoofdstuk 10 komt, in vers 19 zegt:

Omdat wij nu, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus,

HEBREEËN 10:19

Hij bedoelt het heilige der heiligen in de hemel.

Hij zal verderop zeggen:

laten wij tot Hem naderen met een waarachtig hart, in volle zekerheid van het geloof, nu ons hart gereinigd is van een slecht geweten en ons lichaam gewassen is met rein water.

HEBREEËN 10:22

Hij zegt dat we nu met vertrouwen het heilige der heiligen kunnen binnengaan, omdat we niet onder die orde staan. Onder die oude orde was het hele ritueel van de Grote Verzoendag erop gericht duidelijk te maken: 'Je komt hier niet binnen om God te zien. Je hebt die toegang niet.' Maar de schrijver van Hebreeëen zegt dat die orde voorbij is. En wat ervoor in de plaats is gekomen, is daadwerkelijk toegang, het tegenovergestelde van die uitsluiting.

Er is nog steeds een zekere uitsluiting. Alleen mensen die de Heere kennen, die Jezus kennen, kunnen daadwerkelijk binnengaan. Maar degenen die Hem kennen, kunnen allemaal binnengaan. Niet slechts één man, niet slechts één priester van onze gemeente kan naar binnen gaan en namens ons met God spreken. Jezus doet dat, maar Hij neemt ons met Zich mee, in Zijn gevolg, het heilige der heiligen binnen. Hij is de Voorloper. Dat betekent dat wij achter Hem aan volgen.

8

Schuld en een onrein geweten

In vers 9 wordt over de tabernakel gezegd:

Deze was een zinnebeeld voor de tegenwoordige tijd. In overeenstemming daarmee werden er gaven en slachtoffers geofferd die niet in staat waren om hem die de dienst verrichtte, wat zijn geweten betreft tot volmaaktheid te brengen.

HEBREEËN 9:9

En het hele ritueel was symbolisch.

Deze volmaaktheid wat het geweten betreft, zal in de volgende paar hoofdstukken een aantal keer ter sprake komen. Het geweten is je besef van goed en kwaad, en in het bijzonder je besef van je schuld. Als je beseft dat je Gods wetten hebt overtreden en dat je schuldig bent, is dat een heel onaangename gemoedstoestand. Iemand die geen

zuiver geweten heeft, vertoont vaak tekenen van een slechte gezondheid, zelfs van een slechte lichamelijke gezondheid. Als je geweten tegenover God niet zuiver is, heeft dat vooral geestelijk gevolgen voor je, maar het kan zelfs lichamelijk invloed op je hebben.

David spreekt daarover in Psalm 32. Hij heeft het over de tijd waarin hij met Bathseba had gezondigd en zich nog niet had bekeerd. Later deed hij dat wel, en hij schreef dit nadat hij zich had bekeerd. Maar hij kijkt terug op hoe het was voordat hij zich bekeerde. Psalm 32 zegt:

Gelukkig is degene wiens overtreding vergeven is, wiens zonde bedekt is. Gelukkig is de mens aan wie de Heere geen ongerechtigheid toerekent en in wiens geest geen bedrog is. Toen ik zweeg...

PSALMEN 32:1-3

Dat wil zeggen: voordat ik mijn zonde beleed.

...teerden mijn beenderen weg door mijn gekerm, de hele dag lang. Want dag en nacht drukte Uw hand zwaar op mij. Mijn levenskracht verdroogde als in de zomerhitte.

PSALMEN 32:3-4

Dan zegt hij:

Mijn zonde maakte ik U bekend, mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zei: Ik zal mijn overtredingen belijden voor de HEERE. En Ú vergaf mijn ongerechtigheid, mijn zonde. Sela

PSALMEN 32:5

Dus hij verheugt zich. Hoe gelukkig is de man van wie de zonde vergeven is, want dat is wat God heeft gedaan. Hij heeft mij deze ongerechtigheid vergeven. Maar voordat ik mijn zonde beleed, toen ik erover zweeg, leefde ik met die schuldenlast, en daardoor

droogde mijn energie gewoon op. Het voelde alsof mijn botten vanbinnen wegrotten. Lichamelijk was ik een wrak. Emotioneel was ik een wrak.

Ik denk dat veel psychische problemen die mensen hebben waarschijnlijk voortkomen uit onverwerkte schuld. Sterker nog, ik denk dat zelfs sommige seculiere psychologen dat hebben ontdekt. Niet allemaal. Sommigen proberen schuld te negeren, maar er zijn stromingen binnen de psychologie die zich richten op het feit dat je schuld hebt en dat je daarvan af moet komen. Al denken ze vaak dat het alleen om schuldgevoelens gaat, niet om schuld, omdat ze soms niet geloven dat er zoiets als werkelijke schuld bestaat. Er is geen werkelijke zonde, maar je kunt jezelf er psychologisch van overtuigen dat je ergens schuldig aan bent. Daar moet je overheen komen, zouden zij zeggen.

Maar waar het om gaat, is dat een schuldgevoel je geweten is. Het is een van de functies van je geweten. En dat is de functie waarover hij het hier heeft wanneer hij zegt dat het bloed van stieren en bokken je geweten niet werkelijk kon vervolmaken, dat het dat schuldgevoel niet volledig kon wegnemen. Waarom? Daar gaat hij in de rest van dit hoofdstuk en in hoofdstuk 10 op in. Omdat het niet definitief was.

Je kunt niet zomaar zeggen: 'Nou, we hebben een offer gebracht. Vandaag was het de Grote Verzoendag. Ik ben rein. Prijs God, ik ben vrij. Ik ben rein. God heeft nooit iets tegen mij.' Maar je beseft natuurlijk dat we dit volgend jaar weer gaan doen. Dat betekent dat ik tegen die tijd weer onrein zal zijn. Het betekent dat God mij niet ziet als iemand met wie het voorgoed in orde is. De zaak is niet volledig en definitief opgelost. Ik blijf altijd dat knagende besef houden dat niet alles goed is tussen mij en God. Mijn geweten is niet honderd procent zuiver.

9

Christus reinigt het geweten voorgoed

Hier zal bijvoorbeeld in vers 14 meer over worden gezegd. In vers 14 zegt hij dat het bloed van Christus:

hoeveel te meer zal het bloed van Christus, Die door de eeuwige Geest Zichzelf smetteloos aan God geofferd heeft, uw geweten reinigen van dode werken om de levende God te dienen!

HEBREEËN 9:14

Dat is wat het bloed van stieren en bokken niet kon doen. Tegen het einde van vers 14 staat dat het bloed van Christus:

zal je geweten zuiveren van dode werken.

En in hoofdstuk 10 zegt hij dat het oude ritueel van de Grote Verzoendag niet werkelijk iets oploste, omdat je elk jaar aan je zonden werd herinnerd. Het was namelijk een ritueel dat je eraan herinnerde. Je geweten kon het dus nooit gewoon vergeten.

En toch heeft hij natuurlijk in hoofdstuk 8 Jeremia 31 aangehaald. En een van de betere beloften die bij dit betere verbond horen, is dat God in vers 12 van hoofdstuk 8 zei:

Want Ik zal wat hun ongerechtigheden betreft genadig zijn en aan hun zonden en hun wetteloos gedrag beslist niet meer denken.

HEBREEËN 8:12

En als Hij ze niet meer gedenkt, dan zou jij niet op één lijn met God zitten als jij ze wel bleef gedenken. Jij zou ze ook niet meer moeten gedenken. Je geweten zou in elk geval niet nog steeds dat gevoel moeten vasthouden van: 'Ik ben schuldig voor God.' Als God het vergeten is, waarom zou jij het je dan blijven herinneren?

De gedachte is dat Jezus iets heeft gedaan wat het geweten blijvend reinigt en ons het gevoel geeft vrijgesproken te zijn, en ons ook werkelijk vrijspreekt. En die hindernis waardoor we voor God zouden willen terugdeinzen, is nu door Christus weggenomen, zodat we vrijmoedig voor de troon van de genade kunnen komen. Dat probeert hij duidelijk te maken. De oude orde wees wel vooruit naar wat Christus zou doen, maar bracht dat nooit werkelijk tot stand. Die maakte het geweten nooit werkelijk eens en voorgoed rein.

10

Christus brengt eeuwige verlossing

Hij zei over die orde, vers 10, in 9:10 staat:

Het betrof hier alleen voedsel en dranken en verscheidene wassingen, vleselijke verordeningen, die opgelegd waren tot op de tijd van de betere orde.

HEBREEËN 9:10

De Engelse vertaling noemt ‘de tijd van de betere orde’ hier ‘de tijd van hervorming’. Dat betekent de tijd waarin God de wet zou hervormen, de vervulling van de wet in Christus tot stand zou brengen, en de geestelijke werkelijkheid zou invoeren die deze vleselijke verordeningen uitbeeldden.

Maar Christus kwam, in tegenstelling tot het ritueel van de aardse hogepriester.

Maar toen is Christus verschenen, de Hogepriester van de toekomstige heils goederen. Hij is door de meerdere en meer volmaakte tabernakel gegaan, die niet met handen is gemaakt, dat is: die niet van deze schepping is. Hij is niet door bloed van bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed eens en voor altijd binnengegaan in het heiligdom en heeft daardoor een eeuwige verlossing teweeggebracht.

HEBREEËN 9:11-12

En daarmee bedoelt hij de hemel. Toen Hij ten hemel voer, ging Hij daarheen.

Sommige mensen stellen zich werkelijk voor dat Jezus naar de hemel gaat en Zijn bloed daadwerkelijk met Zich meedraagt. Zoals de hogepriester het bloed nam van de dieren die hij offerde, het meenam naar het heilige der heiligen en het op het verzoendeksel sprenkelde. Dat hoorde bij het ritueel. Sommige mensen stellen zich voor dat Jezus Zijn letterlijke bloed daadwerkelijk naar de hemel meeneemt en het daar op een letterlijk verzoendeksel sprenkelt, omdat het zo wordt beschreven.

Maar ik sta zeker open voor de mogelijkheid dat dit enigszins figuurlijk is. Christus is in Gods tegenwoordigheid binnengegaan zoals een hogepriester het heilige der heiligen binnengaat, in Gods tegenwoordigheid. Christus is daarheen gegaan en heeft de verdiensten van Zijn offer met Zich meegebracht. Zijn bloed hoeft niet noodzakelijk te verwijzen naar de werkelijke hoeveelheid bloedserum die uit Hem kwamen toen Hij bloedde. Wanneer de Bijbel spreekt over het bloed van Jezus en wat het tot stand brengt, verwijst dat meestal eenvoudig naar het feit dat Hij Zijn bloed heeft vergoten, naar Zijn dood. Het vergieten van Zijn bloed is een eufemisme voor de dood. Dus als er staat dat Hij met Zijn bloed gaat, kan dat eenvoudig betekenen: met de gevolgen van Zijn sterven. Hij gaat naar de hemel met dit feit: Hij heeft Zijn bloed vergoten. En daarop kan Hij Zich voor ons bij God beroepen. Of Hij Zijn bloed daadwerkelijk meedraagt en het letterlijk op een verzoendeksel sprenkelt, dat is volgens mij één mogelijke manier om het te zien. Het is niet absoluut noodzakelijk om het letterlijk op te vatten.

Maar er staat:

Hij kwam niet met het bloed van geiten en kalveren, maar met Zijn eigen bloed. Hij ging voor eens en altijd het allerheiligste binnen.

Dit hoeft dus niet jaarlijks te worden herhaald zoals op de Grote Verzoendag. Het is eenmaal, één keer voor altijd.

Zo heeft Hij eeuwige verlossing verkregen. Want als het bloed van stieren en geiten en de as van een jonge koe waarmee onreine mensen worden besprenkeld, hen heiligt door hun lichaam te reinigen, hoeveel te meer zal dan het bloed van Christus, Die Zichzelf door de eeuwige Geest zonder smet aan God heeft geofferd, je geweten zuiveren van dode werken, zodat je de levende God kunt dienen? Daarom is Hij de bemiddelaar van het nieuwe verbond: door Zijn dood worden de overtredingen onder het eerste verbond vergeven, zodat degenen die geroepen zijn de beloofde eeuwige erfenis kunnen ontvangen.

Dit is ongetwijfeld ook waar hij op doelt met de betere beloften van het nieuwe verbond. De belofte van een eeuwige erfenis, niet alleen het land Israël voor een bepaalde tijd, een gedeelte van de geschiedenis.

11

De rode vaars en rituele reiniging

Hij verwijst naar:

Want als het bloed van stieren en bokken en de as van de jonge koe, op de verontreinigden gesprenkeld, hen heiligt tot reinheid van het vlees,

HEBREEËN 9:13

De as van de vaars verwijst naar het ritueel van de rode vaars. Ze moesten een koe vinden, een vaars, die helemaal rood was. Die zijn betrekkelijk zeldzaam. Koeien hebben doorgaans allerlei verschillende kleurpatronen. Maar een koe vinden die van

kop tot teen helemaal rood is, dat is ongewoon. Toch was het noodzakelijk, omdat die rode kleur deel uitmaakte van de symboliek van het ritueel. Rood is uiteraard een belangrijke kleur in het offerritueel.

En dus moest deze rode vaars tot as worden verbrand. Het hele dier moest volledig worden verbrand, totdat er niets dan as overbleef. Die as werd verzameld en bewaard en werd gebruikt bij de rituelen waarbij met heilig water werd gesprenkeld. Er waren verschillende rituelen waarvoor dat nodig was. Toen ze de tabernakel aanvankelijk heiligden, werd die met bloed besprenkeld en ook met dit heilige water. Daar zat de as van de vaars in.

Als een melaatse gereinigd was, ging die naar de tempel of de tabernakel voor het ritueel waarbij hij rein werd verklaard. Dit onderdeel van het ritueel had te maken met het sprenkelen van het water enzovoort. Er zit nu eenmaal een zekere heiligheid in dit water. Bij de rituelen waarbij werd gesprenkeld, moest het water de as van een rode vaars bevatten.

12

Verwachtingen rond een derde tempel

En trouwens, even terzijde, er zijn tegenwoordig mensen die een herstel van de tempelrituelen in Jeruzalem verwachten. De mensen die dit verwachten, hebben vaak niet helemaal helder wat ze ervan vinden. Is dit iets goeds of iets slechts? Gaat dit tijdens de grote verdrukking gebeuren, en is dat dan iets goeds? Gaat dit tijdens het duizendjarig rijk gebeuren? Er zijn allerlei verschillende manieren waarop mensen een paar Schriftgedeelten hebben genomen en die op verschillende scenario's hebben toegepast.

Maar veel mensen geloven in wat ze een derde tempel noemen. Kijk, de tempel van Salomo was de eerste tempel. De tempel van Zerubbabel was de tweede tempel. Die stond er toen Jezus op aarde was. Wetenschappers spreken over de tijd van Jezus als de tijd van het jodendom van de tweede tempel. Veel mensen geloven dat er een derde tempel zal komen. Dat de Joden in de laatste dagen de tempel zullen herbouwen en dat er dan een jodendom van de derde tempel zal zijn.

Als dat waar is, hebben ze natuurlijk onder andere de as van een rode vaars nodig. Het is niet zo moeilijk om schapen en geiten te vinden die geschikt zijn om te offeren. Maar een rode vaars is wat moeilijker te vinden. En dus zijn er daadwerkelijk boeren of veehouders die zich specifiek bezighouden met het fokken van rode vaarsen.

Mensen die helemaal opgaan in die scenario's over de laatste dagen, beginnen vaak over die rode vaars. Ze worden enthousiast over actuele gebeurtenissen die erop wijzen dat 'we in de laatste dagen leven', enzovoort. Over het feit dat: 'O, er is een boer in Iowa die een volmaakte rode vaars heeft gekregen.' En voor die mensen is dat groot nieuws.

Ik denk dan: 'Wat kan mij dat schelen?' Ten eerste zijn de tempelrituelen voorbij. Als ze een derde tempel bouwen, zal die geen enkele waarde hebben. Jezus heeft een einde gemaakt aan dat stelsel. En toch is het merkwaardige dat, wanneer mensen helemaal opgaan in dit herstel van het jodendom, zoiets oninteressants als de geboorte van een rode koe iets wordt wat ze via internet verspreiden. 'Wauw, er is nu een rode vaars in Wyoming.'

Het kan me echt niet schelen hoeveel rode vaarsen er zijn. De as van een rode vaars werd, samen met het bloed van stieren en bokken, gebruikt bij besprenkelingsrituelen ter reiniging. De schrijver zegt: als die alledaagse dingen uiterlijk konden reinigen, om het zo te zeggen, ritueel, hoeveel te meer zou het bloed van Christus dan je geweten kunnen reinigen? De gedachte daarachter is dat Christus zo oneindig veel meer waard is dan een bok of een stier of een rode vaars. Als die dingen dus in ritueel opzicht enig nut of enige waarde hadden, hoeveel groter is dan de waarde van het bloed van Christus,

13

Jezus leeft en offert door de Heilige Geest

hoeveel te meer zal het bloed van Christus, Die door de eeuwige Geest Zichzelf smetteloos aan God geofferd heeft, uw geweten reinigen van dode werken om de levende God te dienen!

HEBREEËN 9:14

De uitspraak dat Jezus Zichzelf door de eeuwige Geest heeft geofferd, is een van die passages, waarvan er betrekkelijk weinig zijn, die aangeven dat Christus in Zijn leven door de Heilige Geest werkte. Ik zeg dat het er betrekkelijk weinig zijn. Er zijn er zeker genoeg om dit vast te stellen, maar het is niet zo dat er tientallen passages zijn die dit zeggen. Maar de Bijbel leert dat Jezus Zijn leven op aarde leefde door de kracht van de Heilige Geest. Hij geeft daar een aanwijzing voor wanneer Hij in Mattheüs 12:28 zegt:

Maar als Ik door de Geest van God de demonen uitdrijf, dan is het Koninkrijk van God bij u gekomen.

MATTHEÛS 12:28

Het boek Handelingen noemt dit in de openingsverzen van hoofdstuk 1, waar staat dat

Christus gaf na Zijn opstanding door de Heilige Geest opdrachten aan de discipelen.

HANDELINGEN 1:2

Hier staat dat Christus zelfs het offeren van Zichzelf als offer aan het kruis door de eeuwige Geest deed, door de Heilige Geest. Wat Christus in Zijn leven tot stand bracht, gebeurde door de Heilige Geest.

Wij geloven dat Jezus, hoewel Hij God was,

Die, terwijl Hij in de gestalte van God was, het niet als roef beschouwd heeft aan God gelijk te zijn, maar Zichzelf ontledigd heeft door de gestalte van een slaaf aan te nemen en aan de mensen gelijk te worden.

FILIPPENZEN 2:6-7

Dit betekende dat Hij afstand deed van Zijn goddelijke voorrechten. Hij was niet alomtegenwoordig toen Hij op aarde was. Hij was niet alwetend. Hij was niet almachtig. Hij was niet onzichtbaar. Hij was niet onsterfelijk. Hij was niet onaantastbaar voor verzoeking. Van God wordt gezegd dat al die dingen waar zijn,

maar ze waren niet waar van Jezus. Hij was niet overal tegelijk. Hij wist niet alles toen Hij op aarde was. Hij was niet onzichtbaar. Hij had geen onbegrensde energie. Hij kon in slaap vallen omdat Hij moe werd. Maar van de Heere geldt:

De Bewaarder van Israël sluimert niet en slaapt niet.

PSALMEN 121:4

[Vertalersnoot: de spreker schrijft deze woorden toe aan Jesaja, maar ze staan in Psalm 121:4.]

Het punt hier is dat Jezus, door mens te worden, menselijke beperkingen, menselijke zwakheden op Zich nam om een echt mens te worden. Maar hoe deed Hij dan al die bovennatuurlijke dingen? De Bijbel zegt: door de Heilige Geest. Zo deed Hij dat, op dezelfde manier als de apostelen. De apostelen deden wonderen, wekten doden op, dreven demonen uit, bleven trouw tot de dood. Hoe deden ze dat? Op dezelfde manier als Jezus: door de Heilige Geest. Hij gaf hun Zijn Geest, zodat zij dat ook konden doen. En diezelfde Geest wordt aan ons gegeven.

Dus als we zeggen: ‘Hoe kan ik leven zoals Jezus, terwijl Hij God was en ik dat niet ben? Je kunt wel wijzen op wat er over Jezus geschreven staat:

Want wij hebben geen Hogepriester Die geen medelijden kan hebben met onze zwakheden, maar Een Die in alles op dezelfde wijze als wij is verzocht, maar zonder zonde.

HEBREEËN 4:15

Maar dat is Hij. Ik ben ik. Hij is God. Het is niet eerlijk om dat voor te houden als de maatstaf waaraan ik moet voldoen. Ik ben God niet.’ Maar in zekere zin was Jezus God in het vlees, en dat ‘in het vlees’ was heel bepalend voor de beperkingen die Hij doelbewust op Zich had genomen door mens te worden. Hij kon sterven, Hij kon verzocht worden, Hij kon pijn lijden, Hij werd inderdaad moe.

Daarom betekent het feit dat Hij door de Heilige Geest in gehoorzaamheid aan God en met bovennatuurlijke kracht handelde, enzovoort, en het feit dat Hij ons Zijn Geest heeft gegeven, dat de manier waarop Hij leefde de lat niet zo hoog legt dat wij het niet

kunnen. Het is de Heilige Geest Die zo leefde in Hem en in de apostelen en, in potentie, in ons. Dat Hij door de Heilige Geest werkte, wordt hier opnieuw bevestigd, al staat dat niet op heel veel plaatsen in de Bijbel. Maar deze plaats is een van de duidelijke gevallen.

14

Verbond en testament vereisen een dood

En daarom is Hij de Middelaar van het nieuwe testament, opdat, nu de dood heeft plaatsgevonden tot verzoening van de overtredingen die er onder het eerste verbond waren, de geroepenen de belofte van de eeuwige erfenis ontvangen.

HEBREEËN 9:15

Nu vers 16:

Immers, waar een testament is, daar is het noodzakelijk dat de dood van de maker van het testament vastgesteld wordt.

HEBREEËN 9:16

Hier gaat hij een woordspeling maken die alleen in het Grieks werkt. Dat is een van de redenen waarom we weten dat de auteur dit oorspronkelijk in het Grieks heeft geschreven, want deze redenering zou je nooit in een andere taal gebruiken.

In het Grieks staat daar diatheke. Het Griekse woord kan een verbond betekenen, maar het kan ook een testament of uiterste wil betekenen. Hij gaat het gebruiken in de betekenis van 'uiterste wil', hoewel hij natuurlijk het idee heeft geïntroduceerd dat er een nieuw verbond is. Maar nu gebruikt hij de dubbele betekenis van het woord diatheke. Dit is een verbond; het betekent ook een testament. Dus ik ga een voorbeeld met testamenten gebruiken.

Maar in de meeste talen zijn verbond en testament niet hetzelfde woord. Niet in het Hebreeuws, niet in het Aramees. Dat laat zien dat hij dit niet in die talen heeft geschreven. En eerlijk gezegd ook niet in het Engels. Maar in het Grieks werkt dit. Hij zegt:

Waar een testament is, waarmee hij een verbond bedoelt, en in dit specifieke voorbeeld een uiterste wil:

moet degene die het heeft opgesteld ook eerst sterven, degene van wie het testament is.

Want een testament, of een uiterste wil,

Want een testament is bindend na iemands dood. Het wordt immers nooit van kracht zolang de maker van het testament nog leeft.

HEBREEËN 9:17

Geen rechtskracht. Je kunt niet zeggen: 'Ik sta in het testament van mijn ouders. Ze leven nog, maar ik ga nu alvast mijn erfenis opeisen.' Dat kun je niet doen. Je kunt geen rechten ontlenen aan het testament van je ouders totdat ze er niet meer zijn.

15

Het verbond wordt met bloed ingewijd

Daarom is ook het eerste niet zonder bloed ingewijd. Want nadat elk gebod overeenkomstig de wet aan heel het volk door Mozes meegedeeld was, nam hij het bloed van de kalveren en van de bokken met water en scharlakenrode wol en hysop, en besprenkelde het boek zelf en heel het volk,

HEBREEËN 9:18-19

Dat is het water van de rode vaars.

terwijl hij zei: Dit is het bloed van het verbond dat God u bevolen heeft te houden.

HEBREEËN 9:20

Hij citeert Exodus 24, vers 3 tot en met 8. Toen het oude verbond werd ingewijd, waren er die offers en dat heilige water en dergelijke dingen. Een deel van het ritueel was dat het wetboek en het volk met het bloed en met het water werden besprenkeld. Mozes zei: 'Dit is het bloed van het verbond', of: 'Dit bloed is het verbond.'

Mozes kwam terug en vertelde al de woorden van de HEERE en al de bepalingen aan het volk. Toen antwoordde heel het volk eenstemmig en zij zeiden: Al de woorden die de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen. Vervolgens schreef Mozes al de woorden van de HEERE op. Hij stond 's morgens vroeg op en bouwde onder aan de berg een altaar en richtte twaalf gedenksteden op voor de twaalf stammen van Israël. En hij stuurde de jonge mannen van de Israëlieten erop uit. Die brachten brandoffers en brachten dankoffers voor de HEERE, te weten jonge stieren. Mozes nam de helft van het bloed en deed dat in de schalen, en de helft van het bloed sprenkelde hij op het altaar. Hij nam het boek van het verbond en las dit ten aanhoren van het volk voor. En zij zeiden: Alles wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen en Hem gehoorzamen. Toen nam Mozes het bloed, sprenkelde het op het volk en zei: Zie, dit is het bloed van het verbond dat de HEERE met u gesloten heeft op grond van al die woorden.

EXODUS 24:3-8

De formulering is dezelfde als die Jezus volgens de Evangeliën in de bovenzaal gebruikte. Hij riep Zijn discipelen op te drinken en zei over de beker:

Deze beker is het nieuwe verbond in Mijn bloed.

LUKAS 22:20

Of, zoals Mattheüs het weergeeft:

Dit is Mijn bloed, het bloed van het nieuwe verbond.

MATTHEÛS 26:28

Het is hetzelfde soort formulering als Mozes gebruikte. Dus Jezus heeft het nieuwe verbond ook met bloed ingesteld, maar Hij gebruikte wijn als symbool van bloed.

Ook de tabernakel en ook al de voorwerpen voor de ere dienst besprenkelde hij op dezelfde manier met het bloed. En bijna alles wordt volgens de wet door bloed gereinigd, en zonder het vergieten van bloed vindt er geen vergeving plaats.

HEBREEËN 9:21-22

16

Jezus geeft vrijwillig Zijn leven

Het doel van dit hele gedeelte, vers 16 tot en met 22, is duidelijk te maken waarom Jezus moest sterven. Er moest bloed zijn. Het bloed van stieren en bokken was niet toereikend. Mensenoffers zijn eigenlijk ook niet aanvaardbaar, maar een mens kan zichzelf offeren. God Die mens wordt, kan Zichzelf offeren. Je kunt je kind niet offeren, maar het kind kan zijn eigen leven afleggen als het dat wil.

Soms proberen mensen als Richard Dawkins en de atheïsten het christendom te bekritisieren met: 'God heeft Zijn Zoon gedood. Wat voor God is dat? God heeft Zijn Zoon geofferd. God mishandelt kinderen. God heeft Zijn kind vermoord. Wat voor

God doodt Zijn kind? Als een man zijn kind zou doden, zou je hem een monster vinden. Dus moet God wel een monster zijn, want Hij heeft Zijn Zoon gedood.'

Ze houden er geen rekening mee dat God niet zomaar eenzijdig Jezus heeft gedood. Jezus was bereid. Jezus was een volwassene Die als volwassene besloot Zichzelf aan God te offeren. Zichzelf te offeren.

Het is net als wanneer je zoon ten oorlog trekt en zich op een op scherp staande handgranaat werpt, zodat zijn kameraden gespaard blijven, en hij zijn leven geeft. Heb jij hem geofferd doordat je ermee instemde dat hij ten oorlog trok? Misschien heb je hem zelfs aangemoedigd om in het leger te gaan. Heb jij je zoon gedood? Wat hij deed, deed hij als volwassene die zelf een beslissing nam. Misschien was je wel trots op hem, keurde je het goed of moedigde je het zelfs aan. Maar dit is geen kindermishandeling als je je kind aanmoedigt iets te gaan doen en hij uiteindelijk zijn leven aflegt voor andere mensen. Zelfs als je weet dat hij dat gaat doen. Zelfs als dat de bedoeling is.

Zelfs als jij en je zoon vooraf overleggen en zeggen: 'Iemand moet dit doen. Ik denk dat jij het moet doen, zoon.' En de zoon zegt: 'Ik denk ook dat ik het moet doen.' Dus hij gaat eropuit, doet het en redt de wereld of wat dan ook, ten koste van zijn eigen leven. Dit is geen vader die zijn zoon mishandelt. Dit is een vader die zelf een offer brengt. Hij brengt het offer. Hij is degene van wie de zoon wordt afgenomen en gedood, maar de zoon doet het zelf ook met opzet. Dit is niet te vergelijken met iemand die zijn kind doodslaat of zoiets. Dit is alleen maar de manier waarop atheïsten en cynici het graag proberen verkeerd voor te stellen.

De gedachte hier is dat niets anders dan het bloed van Jezus voldoende zou zijn om te doen wat er gedaan moest worden. Dat betekende dat Hij moest sterven, net zoals een verbond of een testament niet van kracht wordt zonder dat er iemand sterft. Hij vergelijkt dus een testament met een verbond: ook het verbond wordt ingesteld door het vergieten van bloed, doordat er iemand sterft. Bij Mozes was het het bloed van stieren en bokken dat op het volk, op het boek en op de tabernakel werd gesprendeld. In de wet wordt vrijwel alles met bloed besprenkeld, anders wordt het als onrein beschouwd, als het gaat om het instellen van de rituelen.

Dus zegt hij:

Zonder dat er bloed vloeit, is er geen vergeving.

Zonder de dood kan er niet worden voldaan aan de voorwaarden voor de vergeving van zonden.

17

Het hemelse heiligdom en het betere offer

Daarom staat er in vers 23:

Het was dus noodzakelijk dat de afbeeldingen van de dingen die in de hemelen zijn, hierdoor gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelf door betere offers dan deze.

HEBREEËN 9:23

Dat wil zeggen: de tabernakel was de afbeelding van wat er in de hemelen is, en de tabernakel werd gereinigd met dit soort offers, dierenoffers.

Je kunt dierenbloed gebruiken om iets te reinigen dat zo aards is als een gebouw op aarde dat geestelijke dingen symbolisch voorstelt. Maar als je de werkelijke geestelijke dingen wilt heiligen, heb je iets nodig dat daar ver bovenuit gaat. Dierenbloed volstaat niet. Het bloed van Gods Zoon voldoet wel. En dat is wat hij zegt. Als je de hemelse dingen zelf wilt heiligen, dus niet alleen die tabernakel die er een afbeelding van is, maar de werkelijkheid zelf, dan heb je een beter offer nodig dan de offers die onder het oude verbond werden gebruikt.

Want Christus is niet binnengegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is en dat een tegenbeeld is van het ware, maar in de hemel zelf, om nu voor het aangezicht van God te verschijnen voor ons,

HEBREEËN 9:24

Wat hij duidelijk zegt, is dat Christus Die de hemel binnengaat het tegenbeeld is van de hogepriester die het met handen gemaakte heiligdom binnengaat, die op aarde het heilige der heiligen binnengaat. Christus is de hemel binnengegaan, net zoals de hogepriester dat deed. Dat betekent dat dit de Grote Verzoendag is. Dat Christus de hemel binnengaat, luidt de vervulling van de Grote Verzoendag in. Het komt overeen met de priester die de tabernakel binnengaat.

18

Wachten tot de Hogepriester terugkomt

Bij het ritueel in de tabernakel deed de priester een aantal dingen en kwam hij daarna weer naar buiten. Wanneer hij naar buiten kwam, was het volbracht. We zien dat Jezus naar binnen is gegaan, maar Hij is nog niet naar buiten gekomen. Dat betekent dat de periode tussen de hemelvaart van Christus en Zijn wederkomst de tijd is waarin wij leven. Die wordt ritueel uitgebeeld door het hele ritueel op de Grote Verzoendag. De priester is naar binnen gegaan, maar hij is nog niet naar buiten gekomen. Wij staan buiten vol verwachting te wachten.

Wanneer de priester het heilige der heiligen binnenging, vroegen de mensen buiten zich af of hij er levend uit zou komen. Zullen we deze man nog terugzien? Als er iets verkeerd was gedaan, kon hij daarbinnen dood neervallen. Je hebt ongetwijfeld het verhaal gehoord dat ze een touw om zijn been bonden en één uiteinde daarvan buiten het voorhangsel lieten. Als hij dood neerviel, konden ze hem naar buiten trekken. Ze konden niet naar binnen gaan om hem te halen. De Bijbel vertelt daar niets over. Maar dat was ongetwijfeld een ontwikkeling binnen het traditionele Hebreeuwse ritueel. Iemand dacht: 'Laten we een touw om zijn been binden voor het geval hij dood neervalt.' Ik denk dat het verhaal waar is. Ik weet niet waar het vandaan komt, maar het komt waarschijnlijk uit rabbijnse rituele tradities. Het komt niet uit de Bijbel.

Maar de gedachte is dat het gevaarlijk is om onvoorbereid het heilige der heiligen binnen te gaan. Je verschijnt niet voor God als je niet alle puntjes op de i hebt gezet. Omdat niemand wist of de priester alles goed had gedaan totdat hij levend naar buiten kwam, was het dan ook voor iedereen een enorme opluchting wanneer hij levend naar buiten kwam. Terwijl hij daarbinnen was, wachtten ze met ingehouden adem. Doodt

God hem? Heeft God zijn offer verworpen? Zal er voor ons geen verzoening zijn? Maar wanneer hij ongedeerd naar buiten komt, getuigt dat ervan: 'Het heeft gewerkt. Het heeft gewerkt. De verzoening is aanvaard. God heeft de man niet geoordeeld. Hij heeft dit hele ritueel ook deze keer weer aanvaard.'

Dat is de plaats die wij hier in dit beeld innemen: we zijn als de mensen die wachten tot onze Hogepriester weer naar buiten komt. Natuurlijk hebben we al de zekerheid dat Hij niet dood zal neervallen in de hemel. Hij is eens en voor altijd gestorven. We hoeven ons niet af te vragen of Zijn offer toereikend is. Maar we zien er nog steeds naar uit dat Hij weer naar buiten komt, waar we Hem weer kunnen zien. Dat is wat hier wordt gezegd. Er staat in vers 25 en verder:

19

Eenmalig geofferd, terugkomend tot behoud

en dat niet om Zichzelf dikwijls te offeren, zoals de hogepriester elk jaar in het heiligdom binnengaat met bloed dat niet van hemzelf is. Want dan had Hij vanaf de grondlegging van de wereld dikwijls moeten lijden. Maar nu is Hij bij de voleinding van de eeuwen eenmaal geopenbaard om de zonde teniet te doen door het offer van Zichzelf. En zoals het voor de mensen beschikt is dat zij eenmaal moeten sterven en dat daarna het oordeel volgt, zo zal ook Christus, Die eenmaal geofferd is om de zonden van velen weg te dragen, voor de tweede keer zonder zonde gezien worden door hen die Hem verwachten tot zaligheid.

HEBREEËN 9:25-28

In zekere zin hebben we nu al behoud, maar er is nog een ander behoud dat we verwachten wanneer Hij terugkomt. Dat is de uiteindelijke vervulling van ons behoud, wanneer we volledig worden verlost van de gevallen wereld, volledig van de aanwezigheid van zonde, helemaal. We zijn behouden in de zin dat we gerechtvaardigd zijn. We zijn behouden in de zin dat we steeds meer op Christus gaan

lijken, wat sommige mensen geheiligd worden noemen. Maar er is ook nog het behoud waarbij we verheerlijkt worden, en daarop wachten we. Dat zal gebeuren wanneer Hij terugkomt, en niet eerder. Daar wachten we verlangend op. Dat is iets waar we echt naar uitzien.

Waar hier staat:

Het is bepaald dat mensen één keer sterven. Alle christenen kennen dat vers natuurlijk, en ze hebben het vaak aangehaald, maar meestal halen ze het buiten zijn verband aan. Daarmee wil ik niet zeggen dat het citaat buiten zijn verband niet opgaat. Het is een juiste waarneming. Het wordt gebracht alsof we dit weten. Het spreekt vanzelf. Mensen sterven eenmaal. Omdat dit behoud vereiste dat Jezus, een mens, stierf, en een mens eigenlijk maar eenmaal sterft, wat we allemaal weten, hoeft Hij dus niet opnieuw te sterven. Zijn eenmalige dood was genoeg. Hij hoeft niet herhaaldelijk te sterven, omdat mensen maar eenmaal sterven.

20

Eenmaal sterven en de uitzonderingen

Het probleem ontstaat wanneer mensen die uitspraak nemen:

Het is bepaald dat een mens één keer sterft en die absoluut maken. Alsof niemand vaker dan eenmaal kan sterven, en niemand minder dan eenmaal kan sterven. Ze moeten eenmaal sterven. De reden dat dit voor sommige mensen een probleem wordt, is dat er in het Oude Testament een paar mensen zijn die niet gestorven zijn. Twee, om precies te zijn. Henoch en Elia zijn niet gestorven. Sommige mensen denken: nou, dat is niet eerlijk. Ze moeten sterven.

Ze hebben hun ‘afspraak’ met de dood gemist. [Vertalersnoot: de spreker speelt hier met de Engelse woorden ‘appointed’ (beschikt) en ‘appointment’ (afspraak).] Veel mensen vinden dat ze terug moeten komen naar de aarde, deze twee mannen, Henoch en Elia [Vertalersnoot: de bron noemt hier Mozes; de voorafgaande en volgende uitleg gaan over Henoch en Elia. De naam is op grond van die context hersteld.], en dat ze moeten sterven.

Juist deze verwachting brengt veel mensen ertoe Henoeh en Elia in verband te brengen met de twee getuigen in Openbaring 11. Ze zeggen: nou, ze moeten terugkomen en sterven. Zij zijn de twee getuigen. Ik zie dat niet zo. Zelf vereenzelvig ik de twee getuigen niet met Henoeh en Elia, en ik zie geen enkele reden waarom ze zouden moeten terugkomen en sterven.

Hoewel de Bijbel wel zegt:

het is bepaald dat mensen sterven wordt daarmee alleen een algemene waarneming gedaan. Wat je over het algemeen ziet, is dat mensen sterven. Je verwacht niet dat je ze terugziet. Ze komen niet terug om nog eens te sterven. Maar sommigen wel. Lazarus wel. De dochter van Jaïrus wel. De zoon van de weduwe van Naïn wel. De zoon van de vrouw die Elia uit de dood opwekte, kwam weer terug, en hij moet later opnieuw gestorven zijn. Met andere woorden, het is sommige mensen beschikt tweemaal te sterven, en sommigen helemaal niet.

Paulus zei:

Zie, ik vertel u een geheimenis: Wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden,

1 KORINTHE 15:51

Paulus zei in 1 Thessalonicenzen 4:

Daarna zullen wij, de levenden die overgebleven zijn, samen met hen opgenomen worden in de wolken, naar een ontmoeting met de Heere in de lucht. En zo zullen wij altijd bij de Heere zijn.

1 THESSALONICENZEN 4:17

Er zullen mensen zijn die op aarde niet lichamelijk sterven.

Als er gezegd wordt dat het de mens beschikt is eenmaal te sterven, hoeft dat niet noodzakelijk ieder afzonderlijk mens te omvatten. Het is gewoon een redenering op basis van een algemene waarneming. Mensen sterven over het algemeen maar eenmaal, en dat geldt ook voor Jezus. Hij is geen uitzondering. Hij zal maar eenmaal

sterven. Dat heeft Hij gedaan. Hij zal niet opnieuw sterven. Maar sommige mensen sterven helemaal niet, in zeldzame gevallen, en sommige mensen sterven vaker dan eenmaal. Dat wordt door deze uitspraak niet ontkend. Hij probeert een ander punt te maken. Ik zou willen voorstellen dat we dit niet verder proberen door te trekken dan hij bedoelt.

Hoewel het onderwerp nog niet is afgerond, omdat het in hoofdstuk 10 verdergaat, wil ik erop wijzen dat de nadruk hier vooral heeft gelegen op wat de lezers al wisten over het ritueel van de Grote Verzoendag zoals dat in de tabernakel werd uitgevoerd. Daarbij probeert hij overeenkomsten en verschillen te laten zien met wat Christus heeft gedaan. Hij is een Hogepriester. Dit is voor ons de Grote Verzoendag. Of, zoals er in 2 Korinthe staat:

Want Hij zegt: In de tijd van het welbehagen heb Ik U verhoord, en op de dag van het heil heb Ik U geholpen. Zie, nu is het de tijd van het welbehagen, zie, nu is het de dag van het heil!

2 KORINTHE 6:2

Grote Verzoendag. Dag van behoud.

Wij leven in de tijd waarin de Hogepriester in de hemel voor ons pleit in het heilige der heiligen. Maar Hij zal weer terugkomen. Dat wordt aan het einde van het hoofdstuk bevestigd. Er zijn in hoofdstuk 10 nog een paar punten te bespreken over Zijn functie als Hogepriester, maar die zullen moeten wachten tot onze volgende bijeenkomst.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Hebreeën 9:1
- Hebreeën 9:2
- Hebreeën 9:3
- Hebreeën 9:4
- Hebreeën 9:5

- Hebreëën 9:6
- Hebreëën 9:7
- Numeri 15:27-29
- Numeri 15:30
- Handelingen 13:39
- Hebreëën 9:15
- Hebreëën 10:4
- Openbaring 13:8
- Romeinen 3:25
- Hebreëën 9:8
- Hebreëën 10:19
- Hebreëën 10:22
- Hebreëën 9:9
- Psalmen 32:1-3
- Psalmen 32:3-4
- Psalmen 32:5
- Hebreëën 9:14
- Hebreëën 8:12
- Hebreëën 9:10
- Hebreëën 9:11-12
- Hebreëën 9:13
- Mattheüs 12:28
- Handelingen 1:2
- Filippenzen 2:6-7
- Psalmen 121:4
- Hebreëën 4:15
- Hebreëën 9:16
- Hebreëën 9:17
- Hebreëën 9:18-19
- Hebreëën 9:20
- Exodus 24:3-8
- Lukas 22:20
- Mattheüs 26:28
- Hebreëën 9:21-22

- Hebreëën 9:23
- Hebreëën 9:24
- Hebreëën 9:25-28
- 1 Korinthe 15:51
- 1 Thessalonicenzen 4:17
- 2 Korinthe 6:2

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.